

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на год 4 ф.
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ, БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 ф., на по год. 3 ф., на четврт
године 1 ф. и 50 новч.За све остале земље годишње
20 фран. у алату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се поштом
или личноше. За Црногорца
или Цетиња, или есперантисти-
ва плаћа се поштом драго пошту;
а илустрације плаћу се по
укупности год 1. Цена Рама-
новина, Б. Ц. агента у Котор.
Дошле су нове уреднице.
Рукописи се не враћају.
За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет ријеч-
и по три новчића за први пут,
а за сваки даљи пут по 2 новч.

У С К Р Ш Њ И Д А Р.

Црна је Гора обрадована још једним братским чином Свемоћне Заштитнице Наше.

Његово Величанство Цар Никола II, даровао је Нашем Узвишеном Господару и Њазу Николау I. 30 хиљада пушака репетирака и 25 милиона патрона. Овај нови доказ неизмјерне милости и благонаклоности, које Њ Величанство Цар Никола II непрестано продужује указивати Нашем Господару и Црној Гори, знак је Царевог повјерења у мудрост Њазеву, и обрадоваће не само Црну Гору и Црногорце, по и сво Српство, јер он очито говори — да тијесне искрене везе пријатељства измеђ Петрограда и Цетиња, још јачају и дебљају. Што нам овај прелијепи ускршњи дар долази баш у доба кад свуд око нас — на близу и на далеко — врше све ужурбане ратним припремама за очувањем мира — то нека никога не узнемирује, а нас потпуно успокојава, пошто ће овим даром наша војска бити изједначена с најбољом европском војском, ако не бројно, а оно добротом оружја.

Наш народ увијек се поводи за мислима и осјећањима свога доброг Господара, те с Њим потпуно дијелећи сва она осјећања захвалности и признања, која у својим грудима гаји према Узвишеном и Моћном Добротвору нашем, из свег срца кличе: Живно Цар Никола II. Живно Њаз Никола I.!

ДВОРСКЕ ВИЈЕСТИ.

— *Нашош одликовањем*. Њ. Краљевско и Царско Величанство, Краљича и Царица Викторија одликовала је нашег узвишеног Господара орденом Викторије I ст. у бриљантима (прије је имао први степен истога реда без бриљаната), а Њ. Височанство Њазу Насљедника Данила II-им степеном истога реда.

— *Његово Височанство* Њазина Милена са Њ. Њ. С. С. Њазом Петром и Њазинама Кекијом и Вјером пријели је у прошлу суботу по подно на Цетиње с Ријеке, то је неко вријеме пробавила по повратку из Италије. Пред двором очекивали су Њ. Височанство Њазину Њ. В. Господар, Њаз-Насљедник и Њаз Мирко с Његовим Високопросвештенством г. Митрополитом, министима и великим бројем чиновништва. Сво грађанство пријестонице похитало је и изашло на улице да дочека и добродошлицом поздрави Њ. Височанство.

— *Њ. В. Господар*, разумјевши да је Гледстон тенко оболио, упутно му је јуче телеграм овог садржаја:

Прије неколико година, кад се је Црна Гора, моја мила Домовина, нашла у тешким околностима и опасности, Ваша силна речитост, и Ваше моћно перо, успијешно су се истицали у корист Њону. Данас, сна-

жна и напредна, гледајући пред собом бољу будућност Своју, Она се с осјећањем признања и захвалности, сјећа Великога Државника Енглоског, и дубоко жали за поремећеним здрављем Његовим.

У О Ч И У С К Р С А.

Вожић и Ускре два су најваселија хришћанска празника: с овим једним славио дан рођења посланог Месије, Спаситеља рода људског; с овим же побједу живота над смрћу. С ускренућем Христовим славио ми и препорођај, оживљавање природе. И као што се Исус Христос — гоњен заслијепљеним непријатељима, који не само да не хтјеше слушати његову божанску науку, но га и на смрт осуђише и на крсту распеше — ослободио од њих смрћу, а од ове ускренућем својим из гроба, тако се, ето природа отрже од тешких окова ледене зиме, буди из самртне укочености, оживљава зеленилом и цвијетом, те освјежава догле суморни живот не само људског, већ и свега животињског свијета. И ко се у овоме живом препорођају, у овом веселом чину мајке природе, те најљепше, једино живе књиге, која величанствено илустрира свога Творца, не би с највишим побожностима сјећао свете Науке, живота и рада Спаситеља Свијета, на испуњен морално — религиозним осјећањима не био савјесни испитач и судија своје унутарности, душе и срца свога те цио живот свој: мисли и осјећања, тежње и вољу, сва дјела своја — удешава према идеалним начелима Његово свете науке, за коју је Он, у човјечијем облику, сишао на земљу, живио и радио учећи и проповиједајући, и — најзад — страдао: на крсту распет умро да послуже три дана славно из гроба воскресне, и тим објави најваселији своју побједу?

Ако се ико с правом надања на бољу будућност може радовати овом свијетлом празнику, то је на првом мјесту Српски народ. Отрасна недјеља, пођеља страдања Бого-човјека за спасе рода људског, живо потечеја на дуговремено, тешке и очајне злопате и страдања расутог и већим дијелом потлаченог рода нашег — рода српског, који још мучи Исусове муке, чије груди још растргавају небратска мржња и послуга.

Ми с тврдом вјером и надом у Бога, стојимо у очекивању да ће Онај, који је за род људски страдао, увиђети и сва страдања и праведне жеље наше и — као што је сам ускренућем својим, са заставом побједне у руци, објавио свијету спасе његов, да ће, велико, смилонати се и на наш биједни, раскомадани народ српски и обдарити га истрајношћу и надржљивошћу, братском слогом и будном опрезношћу, и тијем га припремити да дочека и — Ускре своје волаице слободе и њ локданости.

У то име поздрављамо сву нашу Српску браћу честитком наступајућег великог празника — *свијетлог Воскреснея Христовог!*

ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— *Њег. Височанство* наш Господар и Њаз благоволио је одликовати: другим степеном Данилова реда: г. правог држ. савјетника, барона Константина Таубе; троћим

степеном Данилова реда: г. г. колешког савјетника Михаила Приклонског; — колешког асесора Александра Веретоникова; — нишког консула, колешког савјетника Чухотина; — кајирског консула, титуларног савјетника Александра Иванова; четвртим степеном Данилова реда: г. г. титуларног савјетника Њазу Георгија Кусунова; — титуларног савјетника Михаила Петрово-Словово; — титуларног савјетника графа де Бросел-Платер; петим степеном Данилова реда: г. г. титуларног савјетника Константина Засјецког; — титуларног савјетника Бортеа Арсењева и титуларног савјетника Константина Албранда.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

ЦЕТИЊЕ, 2 априла.

Благодарећи посредовању Папе и заступника (посланика) велесила, рат између Шпаније и сједињених америчких држава као да ће бити откљонен, и сад се живо ради, и у Мадриду и у Вашингтону, да се по што по то дође до коначног споразума без крвопролића, ма да ни једна ни друга страна не уступа много од својих захтјева. Хоће ли се успјети да се овај спор сврши мирним путем, зависи поглавито од тога: коме ће ово питање пасти у дио да га решава. Јер, ако оно остане међу двијема завреним око њега државама, Шпанијом и сједињеним државама америчким, слабо ће помоћи што посредовање и Папино и заступника велесила, пошто се Шпанија неће хтјети, нити може, одрети Кубе, а сједињене државе никако, опет, неће мировати, докле год Куба под Шпанијом буде. У случају, да Куба буде изнијета на зелени сто конференције велесила, као Крит, онда ће бити сасвијем друга ствар: питање ово ријешити се мирним путем, али јамачно — на штету Шпаније, која у том случају, слободно може дићи руке с Кубе, до прилике као данас Турска с Крита.

У Инглеској јавно миљење бјеше испрвице надало вику због великих успјеха Русије на Истоку, али сада мало другаче то питање претреса. Готово сви листови препоручују влади да се постара за осигурање своје трговине тамо, и — као што „Стандард“ вели — кад се Китај сам не може бранити, у чему га је Инглеска хтјела помагати, најбоље је да и Инглеска узме за себе један љомад Китаја. — Занимљиво је како бочки дописник лондонског „Стандарда“ репродуцира оцјену једног аустро-угарског политичара о руским успјесима у Азији. Он окривљује Инглеску владу што је Русија уграбила Порт-Артур и Талијен-Ван, јер се — вели — све три постоје владе инглеске имале подједнако удјела у одбијању свих открића Аустро-Угарске, и све три су биле риводушне према судби Цариграда. Посљедица тога је што је Аустро-Угарска закључила с Русијом мир, те је ова добила одријешене руке за тако горостасно подухеће на Истоку Азије. У оно вријеме гроф Андраши је помишљао да би се много које — чим најважне Русије могла с европскога истока скренути на азијски, јер је знао да Русија жуди наћи тамо какво згодно пристајниште, али није знао да би Инглеска могла

то мирно гледати, особито у оваквом случају: гдје није пресудна велика војска по јака поморска сила, каква је Инглеска. То не би вјеровала ни сама Русија, која се дуго спремала да осигура успјехе у Китају, што је и без по муке постигла. Залуд се толико времена пита свијет: Што ће Инглеска учинети? Сад се о томе већ никако не интересује, већ се говори да ће се британска флота мобилисати у Конконгу. А то подесеја на Макалајеву карактеристику Инглеца: Они раде по тренутним импулсима, и једном у двадесет година прикупе сву своју енергију, да би се по томе опет предали немарности богата човјека.

Ратни суд закључио је да извојнице подигне оптужбу против Золо. Драјфусовци у свом органу (Siécle) објављују многа нова открића против Естер-Хазина. Из тих публикација произлази да је Немачка и Талијанска дипломатија спремна да открије истину односа својих аташеа према Драјфусу и Естерхазину.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Пријатна пажња.) Радо дајемо мјеста овим редцима: Г. *Мориц Трубу*, нови секретар француске легације на Цетињу, чим је дошао међу нама, написао је под првим утиском један лијеп сонет под насловом „Le Monténégren“, који доносимо овдје у преводу г. Ж. Драговића, који га је по ишчевој дозволи с рукописа превео. Свеодно поздрављамо овај пјеснички производ француског пјесника-дипломата, као видљиви израз пријатељства његова према Црној Гори и Црногорцима.

Црногорац

Бедом кршних гора поље обавија,
Лагано се пољем Црногорац шаће,
Безбрижно и гордо напријед се креће,
Под обрвом мрском око му се сија.

Границе му бојна магла не завија,
Тишина је тамо, не чује се јџка,
А у миру што се многим крвљу стека,
Црна Гора горда мирно се развија.

Ал' јунаци стари вични бојној муци,
Још оружје држе у јуначкој руци,
На којеку суицелик свој оглодива;

А када охолу свој етас поисправе,
Траг стечено давно старе бојне славе
Из дубине црна ока одејајива.

(Књижевни оглас) *Црнције* из лијене књижевности, науке и умјетности написао Dr. phil. Каменић Суботић.

Садржај: I. Главна карактеристика историографије рајичеве. II. О историји. Патристички и политички карактер историје. — О фабриковању историје. — Срби и њихов историк Рајић. III. Епоха Јована Рајића. Конац XVIII вијека у српском народу. — Напредни и конзервативни елементи у српском друштву. — Соларичеве мисли о српском правослаљу. — Рајић је конзервативан. III. Јован Рајић. Лицеиет и епоха. — Образовање рајичево и учитељство. — Рајић монах. IV. О главној карактеристици рајичеве историографије.

2. О Илирину Руварцу. I. Српска повјесна мисао новог доба. Први покушај. — Павле Булић. — Јован Рајић. — Посље Рајића до 1857. II. Омладина као средина. Из младости Руварчеве. — Руварца и нови дух времена. — Стојачковић. III. Класице реализма у нашем повјесном миљењу. Национализам и реализам. — „Двије студеске расправе“ IV. Критика. Руварца проповједник нових идеја. — Појесни и критик. — Резултати позитивистичке методе и српски дух. — Основна начела руварчеве критике. V. Грешетки монах. Психологија руварчева карактера

3. Билешке о главним изворима за први вијек нове српске појевности. I. Мисли о прерадама извора. Теолошко доба (1765—1849). Национализам, Стојачковић, Викковић. — Реализам у ери појевности критике. — Додатак. Главни страни појевности. Пико, Швикер и Ванчек. О културном моменту у појевности. Културна појевност. — Културне теорије о српском народу. — О изворима за културну појевност српску. Завршетак. II. О изворима. О помагачима за познавање извора. О неиздатим изворима. Главнији савремени домаћи и страни извори. Завршетак.

4. О Адамову, I. Ђачки и књижевна успоменица на Адамова. II. Њижевни утицај њемачки. III. „Слатке и прилике из српског живота (1883.)“ IV. Народни и етнички идеализам

5. „Satir, iliti divljí čovjek.“ I. О прогнесу. О партијама. — Западняци и народњаци. — Потреба туђих културних елемената. II. Како је постао „Satir“? Реално је или тежије за учењем. — Утицај седмогодишњег рата. — Како је Славонција примила „Satira.“ — „Satir“ је класи наше модерне уметности. III. „Satir“ је критика друштвене Демотијеви и револуционери погори. — Турски утицај. — Главни питање „Satira.“ зашто наши народ пропада?

6. О спиритизму у „Mali prirovičestva“ Ђалеког. Увод. У уводу се говори о осјећају и поезији I. Научни материјалистичкој филозофији у јевропским друштвима. — Назори о спиритизму науке. — Мистичизам, реакција материјализма. — Платонов и шенхаузеров утицај на Ђалеког. — Спиритичка теорија Барда ди Према. II. „Male prirovičestva“

7. Козарица о Љуби П. Ненадовићу. I. Породица. О породици. — Алекса Ненадовић. — Прота Матија. — Син протин из другог брака. II. Из живота Љубе П. Ненадовића. У туђини. — Путovanja. — Њемачки дух. — Словенски мисао. III. О његовој поезији. О књижевном раду Ненадовићеву. — Ошри суд. — Оптимизам.

8. „Снохватице“ јесенско листе змајеве поезије. I. Увод. Увод се може узети као мали настај на неке критичаре, а готово да то и јесте. II. Психологија „Снохватице“. Мистичизам. — Мистичизам срца. — Змајева наклоност мистичизма. — „Прегну“ срца. III. Садржај. Мотив хришћанства и мухамеданства. — Црква и црква. — Весели и шаловне pjesме. — Дјевојачке и љубавне pjesме. Разни мотиви. IV. Копат.

Књизи је матице нарадио Драган Мелкус, професор цртања у митровачкој реалној гимназији.

Штампања је код Јове Карамата у Земуну, а може се добити у књижари Јована Пуље у Земуну.

Цијена јој је 1 фор. или 2 дин. 40 пара.

(Књижевни оглас.) Pour paraître prochainement Librairie Academique Didier, Pergin & cie, Editeur 35, quai des grands-augustins, Paris Charles Loison Le Balkan Slave et la crise antiequien Un volume in-16 3 fr. 50.

(Забавник Српске Књижевне Заудруге) I списак „Лауар и Фебруар“ већ је на Цетињу, Р. г. задругари, који би жељели имати га, нека изише одмах послати по

ЛИСТАК.

О ЉЕПОТИ И ВУДУЊНОСТИ СРПског ЈЕЗИКА.

(Саргетак.)

III. О лијепом језику српском.

Јевропа је центар свијета на овој земљи. Источно од ње је Азија с Аустралијом, јужно Африка, западно Америка. То је сав свијет. Чужем да су изузетни пароброд, који ће за два дана и двије ноћи стизати из Америке у Јевропу. Ако није, науку жеље. Америка нам долази све ближе; Јевропа постаје ериједа свијета све више. Између Сан-Франциско и Пекина, с Африком у непосредној близини Јевропа је одишта тај центар. Центар је тога центра између Лондона и Цариграда и између Берлина, Берна и Солуна. У том центру центра свијетског живи Српство. Оне просторне, плодне и јуште земље на двијема великим ријекама јевропским, на Сави и Дунаву и на топаом пријеоју Јадранског и Београдског мора; те земље, што су ближе Азији, те су између ове и западне јевропеке, те су, велики, земље још тајнији центар овога свијетског центра. Оне су ериједа некадашње римско-византијске Империје; у њима живи Српство. Главни је свијетско изда између Лондона и Цариграда; у тој главној улици чојевачиства овдашњи је кућа Србије. У тој главној улици говоре се на континенту три

дишњу претлагу од 2 флор, а вр на адресу потписаних друштвених појевности, који ће попиљку књиге по пријему новаци неодложно извршити.

Цетиње, 2 априла 1898.

И. М. Поповић.

Изашла је из штампе књига:

De Malkhaazouny Le Pan slavisme et la Question d'Orient essai sur l'origine et l'établissement des slaves meridionaux dans la péninsule illyrienne.

La Russie et la Question des Détroits Serbie, Bulgarie, Monténégro, Macédonie L'avenir de la Presqu'île Balcanique

Paris, Librairie Fêchez et Cie 4 Rue de Lille, 1898.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(Употреба боровнице.) Боровнице, (дрне јагоде или, латински *Vaccinium myrtillus*) Успијевају у влажним предјелима планина, и ако их нико не сече и не берује; а чојачад их беру, једу и у оближњу варош носе на продају.

Боровнице су врло слатке и укурене, те их и дјеца и одрасли радо једу.

Оне се дају на разне начине употребити и зготовити, те бити лијена посластича свакој кући. Данас се оне у нас не употребљују ни у оној мјери, у коликој успијевају; а већ нико и не помисла на повећавање њихове производње.

Зато није на одмет, да на овом мјесту прикажемо неколико начина употребе боровнице, колико да се унутро користимо тим родом који нам природа и бујноост наших шумских предјела пружа без напет труда и коштања, толико да заинтересујемо читаоце овом биљком, која тако укусан род пружа.

* * *

Боровнице, као што рекосмо, радо једу дјеца и одрасли, а, осим тога, оне се употребљују још и за добијање извреног вина, ликера, коњиота и т. д., а нарочито у лекаришту.

1. Особито добро вино од боровница продаје се на Сјеверу развијено у флаша под именом „здравствено вино“. Приправља се овако: чисте, свјеже, добро узреле боровнице се изгњече у кајци, у којој, уз често мијешање, стоје 3—4 дана. По том се на чисто платно проциједи; дода се томе 2—2½ л. воде и ¼ — 1 кг. шећера на сваки литар шире. Тако зашерећу шире сакупи треба у буре и педо-душено оставити на топаом мјесту док преври. Кад преври, треба преточити, доунити, добро заговорити и оставити на своје мјесто, гдје је хладније.

Брао ово вино постаје чисто и арло и може се пити.

Ако је добро справљено, вино је од боровница љепше него од грозља.

2. Сок од боровница прави се овако: чисте, пребраме боровнице се изгњече и кроз чисто платнено цједило проциједи. Тада се на један литар тога сока дода ½ кг. шећера и онакерен тако вари се на ватри, при чему се марљиво екида цијена. Узвареном соку дода се 4 грама ваниле, и вари се још 10 минута. Прокувани сок још се проциједи на платнено цједило, саине се у флаше или суд, који се може добро запустити; на се на своје мјесто остави.

главни језика: од Дувра до Стразбурга *француски*; од Стразбурга до Пеште *немачки*; од Суботинце до Пеште и Софије *српски*; од Софије до Црнога Мора и до близу Цариграда *индаријски српски* (бугарски). Једини од та три главна језика у главној улици, најљепши од њих, *српски*, прецијено сам ја *Вијесног Роланда*.

Ја нијесам дакле ијевао неким језиком који се шауће тамо негде у неким буцаку јевропском, као што су језици шведски, норвешки, португалски; ни језиком, који нема никакве будућности, који нема куда да се шири и чије царство прјјурите жељезницом за два три часа, које што су језици дански, холандски, на и новогрчки. Језик овога прјјевња зауина огромне просторије и живи, говори се, звони јасно и гласно у центру центра свијетскога, у оном дијелу Јевропе, прето којег не у блиској будућности јуриски размјена свих културних намирница између 400 милиона Јевропљана и 800 милиона Азијата. Двије велике царевине боје се тога језика. Ничим се не може боље доказати његова велика будућност него том стравом.

Али о његовој будућности, о његовим особинама и лепотама, не могу овдје говорити; немам простора. О свему је том опширно говорено у поменутом великом *Поговору*, на који читаоца упућујем.

Преводени Аристо ја сам духовито уживао општећи с једним тако великим прјјеником, и дајући српско тијело духу његови мисли и осјећања. Већ и то би доста било да ме покрене на овај рад. Осим тога, разумије се, хтио сам да обогатим

Служи, као и сок од малине, за напитање уз воду; а ако се додаје вино, лијеку и ликеру, даје красну црвену боју.

3. Слатко (компот од боровница. На 2 кг. боровница узме се 1¼ кг. шећера, томе се дода ¼ литра воде и вари се све докле, докле се слатко не почне повлачитити по кашници. Цијена која се том приликом појављује, екида се врло марљиво.

Слатко од боровница и мед најљепше су и најдравије послатнице.

4. Пекмез од боровница прави се као пекмез од шљива. Кад му се дода шећера, особити је сладок; а уз поете врло лијена послатница за мазане на хлеб и дјети за доручак.

5. Сушење боровница врше се у малом размјеру на сунцу, у већем — у познатим сушницама са сушење воћа, на начин, како се и остало воће суши.

Сушење боровница много је значајније, него што на поглед изгледа. Многе хиљаде центи извозе се преко мора, а много их потрашу и Француска. У последње вријеме тражи их и Инглиска.

Боровнице се још на неколико начина употребљују, али ми емо навелати само оне, на које могу и треба да се употребљују и у нас.

Жељети је да и наши пољопривредници и њихова домаћице обрете пажњу на ову биљку, и опробају од не имати оне користити коју већ одавна Њемци и Чеси брижљиво збирају.

(Утицај муке на трајање млијечности.) Често се чује жалбе како мајки покваре краве, јер их добро не измузу. И заиста при мужи крава треба имати изештине и стриљене. У мањим гаддинствима, гдје се држи по једна или двије краве, најбоље је да муже врши домаћинца, а у већим, треба маље строго контролисати, да ли су добро измузани виме. Каква утицај има мужа на количину млијеча, најгоље се да објаснити на стоци, која се не држи ради производње млијеча. Код кобила траје млијечност само докле, док ждрече сине, и она даје само толико млијеча, колико је потребну ждречебу. Чим се ждрече почне самостално хранити престаје и давање млијеча у кобила.

На основу тога лако је објаснити, што краве ујек у исто вријеме пресеуше, у које су пресеушиле посље првог тељења. Првотелкиње треба дакле колико је могуће дуже муети, на и ако врло мало млијеча дају. Труд овај богато ће се у будуће наградити.

У моћи је дакле оног, који музе, да краву, која иначе има наклоности за давање млијеча, учини добром или рђавом музаром. Рђаво мужа и непослушно измузавање врло штетно утичу и на најбољу музару, а у неким приликама могу да буду узрок болестима вимена.

Ко је краве музано, знаће да то није баш тако ни лак посао, већ напротив доста заморан, с тога не треба једном чојеку додјелити више крава да их музе, него што му дозвољава снага. Заморен радник не може више добро измузати, а нарочито кад има крава, које се тешко музу.

(Утицај чистоће на количину млијеча.) У Инглиској, један сточар, који је своју краву редовно, двапут на дан, чешашиком и четком чисто, пробао је шта ће бити, ако је за једно 14 дана не буде никакво чисто; међутим за све то вријеме, храна и остала нега није се ни у колико мијенала. Резултат овог опита био је тај,

српску књижевност једним лијепим дјелом, дјелом којему се кроз вјекове признаје сјајно мјесто у свијетској литератури, и које је у исто вријеме кад га је превео, преведено, како чујем, и на братске нам језике: руски и чешки. Али овај мој прјјев (као и сви остали моји радови) осим тих чисто књижевних, естетичких, уметничких, идеалних побуда и смјерова има и својих нарочитих сврха.

IV. О нарочитим сврхама овога прјјева

(у свих сличних мојих рјјевима)

Од тих тежња и сврха поменућу најглавније. Прије свега преводно сам (и још ћу их преводити) тако знане модерне еске класике, бирајући најбоље и најтеже (најумјетније) да бих се, пролазећи кроз фазу шегрта, можа и мајстора, изјежбаво у српском стиху, то јест да бих том приликом боље сазнао тајне српскога језика и његовог музике, те био технички спреман, ако кадгод будем писао своје стихове. Хтио сам претходно проћи кроз ону вјежбавицу, кроз ону стручну, теоријску и практичну прјјеничку школу, кроз коју немају обичај пролазити образовани прјјеници српски, јер они, виши створени, цијевају надахнућем Светога Духа. Тако сам чинио што сам знао да је једно прјјеник као истински истинитих и користних идеја и осјећања, који дар вему нико и ништа не може касније у животу дати, по га мора рођењем својим наелијелити од мајке природе, а друго је прјјеник као уметник, који, поред природнога дара, мора још нарочито имати спреме, школе,

што је крива у току од 14 дана дала¹¹ литара мање млијеча, него што је давала за толико исто вријеме кад је два пут на дан била чистиена четком и чешашиком. — Како ли је ово просто а јетвино средство од великог утицаја на дохотке, који нијесу својом црфором за презирање!

(Утицај мириса на кавоћу млијеча.)

Познато је како млијеко полако усине све вјетриве материје. Млијеко које је у близини какве мирисавије материје, усине је често у толикој мјери да га је због тога и немогуће јести. У овом погледу учинећи су разни опледи. Тако кад је била у близини млијеча каграњива вода, трепетини, лук, дим од дивана, мушусе, камфор, покварена риба, и т. д. њихове мирисе усинало је млијеко у толикој мјери посље 8 часова, да се није могло употребити.

Шта више у самом вимену млијеко може имати неприятан задох, ако се крива чува на мјесту, гдје није свјеж ваздух. Доказано је да овдје храна нема никаква удјела, већ само — кужан ваздух.

О томе је извено на јавност у журипаду инглиског пољопривредног друштва Dr. Vieth ове одишта врло интереситне и поучне податке;

Неки посједник имао је 80 крава, од којих је 12 ради муже морао прегјеривати поред љеша телата, које је било бачено покрај пута. Те краве приликом пролажења, удисале су памет ваздух, који се одмах осјетио и у млијечу. На не само то него и памет осјетио се и у млијечу осталих крава, које нијесу прегјериване поред љеша по које су долазиле у додир са оних 12 крава за вријеме муже. Задох се одмах изгубио, чим је љеш закопан.

Да наведемо још један примјер.

Млијеко извјееног целена од 52 крава издавало је несносан задох. Потражише тога узрок и наипоше у суједној шуми, кроз коју краве често прлазиле, на коњски коестур који је ту био бачен у прољеће; закопаше тај коестур и млијеко одмах изгуби непријатан задох, т. ј. доби своју нормалну кавоћу.

Према овоме излази да краве, ако се жељти имати млијеко без мана, треба држати у стајама, у којима је свјеж ваздух и које се могу добро појетривати да у њима не би било никакв задох.

(О гојењу живине.)

Мршаву живину не вриједи клати, а напротив угодена даје врло укусно месо. Да се живина што боље угоји, треба јој давати храну, која се најлакше вари, а при том само мамо зрневља. Ељдино брашно изврено је средство за гојење живине, а за тим кукурузано и јечмено у смјеси и, ако је могуће, помјешано с млијечом. Добро је гојити живину и наизмјене јечменом и овеним брашном у смјеси с млијечом и нешто мали. Ситно нејеканог зеља треба дневно давати живини. Судови, у којима се живина даје храна, треба да су чисти и хранити их треба рано у јутро и посље подне. Остатке посљедњег храњења треба дневно склонити, а свјеже воде мора ујек живина имати. Ако би се живина случајно уважавала, треба јој кожу испод перја натрљати сумпорним пвијетом. Ако се живина држи у мрачном простору угојиће се при таквој храни, већ за десет дана, а на свјетлости трајаће гојење два пут толико. Пу, месо на свјетлости гојење живине, боље је него оне, која је у мраку држана. Чим се живина довољно угоји, треба је

технике, да би се речени његов природни дар могао потпуно расцијетати у његовим дјелима.

Безазано почео сам био оригиналним прјјеничким радовима („Раваница“), али сам то убрзо батало, једно што се нијесам био осјетио довољно изјежбави, друго што сам, не знајући хоће ли ти моји радови имати веће вриједности, пошумљао да ћу тим радовима бити српској књижевности онолико користан, колико ћу јој бити својим преводима оних дјела, чија је вриједност утврђена и опште призната у свијетској литератури. И онда се латих преведа. Обијох драме и романе, које је релативно лако преводити, јер њихов епољашњи умјетни (говорни, изразни) облик далеко поостаје иза таквога облика у еским творевинама, нарочито ако су писане терцином и отавом римом. И за то се одлучих да прјјевам српски ове велике еске прјјенике: Ваљкија (у терцини), Данта (терцина), Аристо (отава рима), Таса (отава рима), Милтона и Бајрона (отава рима). Не само то. Тим својим неуољиво корисним преводима шпекулирах, — лукаво мишљах прокрити и уравнати пут код публике својим оригиналним прјјеничким радовима — ако их кад буде било. О дрна шпекулацијо!

Друга је моја сврха ово. Као младич, у вишим разредима гимназије, много сам се занимао поезијом, много читао модерне класике, нарочито оне које сада преводим, и много стихова написао. Затим је дошла јуриспруденција, политичка економија, радикализам, социјализам, у опште политика са еуровом јавом у животу: та ме чудо-

клати, јер више неће хтјети јести а нагло ће мршавити.

Прије него што се иети простор употребити за гојење друге живине, треба га добро очистити, кречном водом испрати и осушити. Препоручује се, да се живина 10 до 12 сати прије клања не храни и не поји, па ће се месо моћи боље очувати. Заклану живину треба одмах очупати, док јој је тијело још топло.

(Да се живина брзо угоји.) Ко жели да кљукањем брзо угоји било пловку или гуску, треба да је кљука са грашком; само грашак треба да стоји у води 24 часа, па пошто се је добро натопио, тек с тим грашком ваља кљукавати живину. И живина која се кљука ваља увјек да има доста воде.

(Корист од старог гвожђа.) Америци препоручују да се под воће баца старо гвожђе, јер веле: да воће много више и много кружнији род доноси, а особито крушке. Биће да то долази отуда, што гвожђе с ваздухом чини гвоздени оксид, који има утицаја на воћку. Француски пољари заливају љети воће са водом у којој има растворене зелене галице. Они и лист прркају том водом и веле: да им воће боље рађа и бива много слађе. За то окупљајмо старо гвожђе и чинимо проба с њим.

„Темак.“

ДЕМАЂЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 2 априла

(50-то годишњица књижевног рада Јована Сундечића.) Наш прослављени и омиљени pjesник, пречасни протојереј и почасни секретар Неговога Височанства Господара, г. Јован Сундечић дочекао је ријетко слање — педесетогодишњицу свога обилнога, богатога и кориснога књижевног рада у коме он као одлику српскиг pjesника заузима једно од најугледнијих мјеста међу нашим живим бесмртницима.

Пријатељи и поштоваоци нашега честитог старине у Котору саставили су нарочити *Одбор*, који чини припреме да се на дан 6 априла т. г. (други дан Ускрса) свечано прослави та педесетогодишњица, на коју ће, јачајемо, душом и срцем похитати сви српски интелегенција, иза које не ће изостати ни хрватска, јер је Стари Пјесник равни поборник братске слоге међу Србима и Хрватима — вазда био и остао.

Ми му од свег срца честитамо ово ријетко слање искрено жељом: да дочека здрав и чин и тражи јубилеј — *седамдесетогодишњицу*.

(Пети баталион стојеће војске), пошто је довршио своје четворомјесечно учење и вјежбање, распуштен је. Потоње вече војници с музиком на челу, ходили су кроз варош, и пред Господарским и Њаз-Насљедничким дворцем чинили фронталне овације. Него. Височанство Њаз Насљедник био је милостив почастити их пињем пред Својим Дворцем и прву чашу напiti баталionsу у здравље ријечима: Пијем у вање здравље браћо! Одушевљени усклицима „Живео“ — није било краја! Иза овога војска је опет прошла кроз варош, па се упутила у Војни Стан. Њ. В. Њаз Насљедник, као Главни Командант Гарнизона, пошао је са својом пратњом, по томе к Војном Стану да учини опростају посјету баталionsу и војницима познели сретан пут. Ту је дочекан музиком

ништа за дуге године отјераше с Париса. Када се прије седам година „силом околности“ манух биестресе политиком и вратио првим идеалима и равном младошћу: када поново почех читати оне учене pjesнике српске, којима се некад одушевљавах, ја се згрозих видећи какав напјаз ови праве од српског језика и стиха. Некадање илудије падоше. Прва ми помисао бјеше: критикуй!

Али не критиковах, јер се запитах: е каквим ауторитетом и у чије име да критикујеш? Ни једнога ни другог немаш. Оно неколико pjesама, које си још љакмо прије близу тридесет година писатао у „Световиду“, „Даници“ и „Вили“, нико и не зна. Твоје „Пјесме против тираније“ нијесу твоје, него Виктора Иго, као што си тамо и казао. Овим тога све те твоје pjesме са техничке стране, према твојим данашњим појмањима о техници српског стиха, не ваљају ништа и ти их, као неистојну дјечу своју, неклеучујеш на несљество. Немаш дакле имена pjesничкога те немаш ни потребно ауторитета да друге pjesнике критикујеш... Шта сам онда радио? У мјесто голе и мртве теорије критике, махом јалове, латих се критике оружане и живе, критике дјелом. Сви моји pjesнички радови од тада нијесу ништа друго до критика и протест против досаднашега пландријања у писању српских стихова. Ево тих којих радова:

Стихова:
1) Раваница (оригинал) написана у години 1892. 560 отава рима . . . 4.480
2) Рама, еп Вазмикин, довршен 24 јуна 1894. 1883 терцине . . . 5.649

и усклицима живо! Одушевљена војска испрегне коње из кола, у којима је Њ. В. сједио, те Га у највећем трку кроз варош провезу и у нови дворца доведу праћени свом војском и мноштвом народа, који је у овом весељу наше војске стојеће узео био живо учешће.

(Врбца.) Као и сваке, тако и ове године, на *Лазарево Суботу* ишло се је „у цетиње.“ Ученици и ученице мјесних основних школа, Гимназије, Богословско-учитељске школе и Ђевојачког Института, са својима наставницима и наставницама одишли су тога дана у 2 сата по подне пут *Прилита* (Белведера), и у околним летога брали цвијеће, па су се по том одатле упарађени, са свештенством, барјацима и крстовима, упутили у варош, и зауставили се у дворској улици око чесме. Ђе је свештенство мјесно осветило водичу, а г. Прото Матановић кропко околини народ. По овоме литија се кренула пут манастира, и ту су ученици и ученице остављали убрава цвијеће, које је Њ. Високосвештенство Г. Митрополит Митрофан сјутрадан, на Цвијети, по литургији, раздавао народу у манастирској цркви. — Вријеме је било врло лијепо, и жалити је што ову дивну црквену свечаност не увеличава својим присуством грађанство оба пола.

(Личне вијести.) Ове недеље посјетио је Цетиње *Kaushan von Dajk* (van Dyck) крилни ађутант Него. Краљ. Височанства Великог Херцога Луксембургског, Херцога од Насау.

Позната епископкиња *Комтеса Колона* из Париза која је већ долазила зиме поново је дошла да изучава живот и обичаје Црногораца, ради чега бавиће се више дана у нашој средини.

Г. *Dr. M. Braun* гласовити лекар (болести носа и грла) из Трста и са њим Г. *Dr. A. Kambon* и Г. *K. Dimitrovi* долазили су ових дана на Цетиње, и имали су част бит примљени на аудиенцу код Њ. В. Господара.

Чувено друштво *Кук* из Беча посјетило је Цетиње са 42 путника.

Мног гост. Од неколико дана бави се у нашој средини честити Србин *Мехмед-ефендија Спакхић* из Мостара.

† Војвода *Зубачки*, бив. члан окр. суда Нишићког

ТРИНКО ВУКАЛОВИЋ

преминуо је у прошлу уторак, послније дужег боловања. Покојник родом је из Зубача. Био је познат као добар јунак, поштена карактера, одважан муж и ватрен родољуб. У првом Устанку одликовао се као вођа, ради чега га је Њ. Височанство Господар именовао Војводом. Послије рата Господар га је населио у Никшићу давши му кућу и земљу, по том га је именовао чланом окр. суда, гдје се је такође одликовао својим поштеним, савјесним радом.

Смрћу Војводу Трипка ми губимо једног ријетког мужа, храброг борца за слободу, врло угледног брата Херцеговца, који је подједнако свим жаром српске поштене душе љубио Црну Гору и Херцеговину своју милу домовину, за коју је јуначку крв своју нештедице од ђетинства пролијевао.

Лака му земља и вјечни спомен!

(Пројмена поштанских вриједности.) Обзором на уређење збирке обичних поштанских вриједности, К. Ц. Управа Пошта и Телеграфа дала је замјенивати

3) Роландо, довршен 8 марта 1895. У цјелокућном издању 4.842 отаве риме	38.736
4) Судбина (Fatale) Аде Негри, пречишћена у јулу 1895. Око	1.580
5) Тасов Ослобођени Јерусалим, довршен 8 августа 1896. 1917 отава	15.336
6) Дантов Рај (из: La Divina Comedia), довршен 13 априла 1897. Око 1653 терцине	4.960

Свега за штампу готових стихова око 70.740

Сви су ти радови извршени за пет година. Колико је за њих требало само физичке снаге (не говорим о умпој), и у опште колики је то посао, знаће читалац, кад му кажем да је Знај, наш највреднији и најплоднији pjesник, за 40 година свога рада штампао досад око 45.000 стихова. Ја имам да преведем још „Пакао“ и „Чистилиште“ из Дантове „Божанствене комедије“, Милтоновог „Парзевљени Рај“ и Бајроновог „Дон Хуана“. То ће са горе поброреним извјешћима свега око 107.000 стихова. Тиме ће се завршити моји преводи, а с њима и моје вјежбање, претходна школа за моје самосталне оригиналне радове — ако их буде. Тих 107.000 стихова слајте трајте, поред осталог, као критику данашњега начина писања српских умјетних стихова.

Трећа је нарочита сврха ово. Југословена има близу 15 милиона. (Тачно убрајам и оно нешто Несловена, који живе у југословенским државама и земљама, и којима предстоји да се пословене.) Зову се почевши редом са запада: Словенци, Хрвати, Срби и Бугари. Језиком су тако

старе марке издање од 1874-те са новијем издањем других боја, а исте вриједности од 2, 3, 5, 7, 10, 15 и 25 новчаниа, које ће ући у поштански курс на 1 Маја ов. год. по нов. календару, којег дана старе престају бити ваљави поштанских поштомана.

(Позоришна објава.) *Урава Зетског Дома* и *Њазж. Позоришни* вољна је под врло лаким и повољним условима, за дуже или краће вријеме, **ОДМАХ** уступити *Позориште у Зетском Дому* на расположење једном *добро организираном* српском позоришном друштву.

Понуде треба слати на адресу: г. Павлу М. Поповићу управитељу Зетског Дома и Њазж. Позоришта.

Cetinje (Montenegro)

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ

(Свадба у Двору Султанову.) „Цариградски Гласник“ пише:

У прослављеном дому Њ. Ц. Величанства нашег Узвишеног Суверена Султана Абдул Хамида Хапа II светкује се ово дана ријетко весеље. Њена Царска Свјетлост Најме Султанија, ќерка Њ. Ц. В. Султана, вјерена је за Кемаледин пашу, сина Маршала чувенога и непобједнога Гази-Осман Паше, великог маршала Царске Палате и ађутант Султана. Вјерење је извршено у пролази четвртка. Гани-ага, врховни надзорник Царскога Харема, представљао је Најме Султанију, која је имала за свједоке: Дервиши Али Риза офендију, мустешара Шенх-у-Исламата и Јавер-агу, „сермуша“ Султана.

Кемаледин-пашу представљао је Абдураман паша, министар правде, а свједоци су му били: Велики Везир Хапа Рифат паша, и Саид паша, пресједник државног савјета. Церемонију вјеридбе извршио је Шенх-у-Ислам Кемаледин офенди, и том су приликом читане молитве за дуг живот Њ. Ц. В. Султана.

Низ свечаности поводом овог Царског весеља отпоче у недељу. У 6 часова по туреким дошли су у Јадилуку Палаату: Шенх-у-Ислам; Шериф Абдулах паша, Сид Фазл паша, Хајдар бег и Хусејин бег, велики достојанственици Палате; узме до чина „Истамбол-Иапеси“ и високи шеши.

Султан наузало се у почаном салону Палате у свечаној униформи, а сви вјерски достојанственици читали су стихове из Корана и молило се Богу за дуг и срећан живот Султана. На крају ово церемоније Султан вратио се у Своје одаје.

Послије одласка Сувереновог дават је приеутним доручак за 240 особа.

У понедељак у вече дошао је ручак у Палаату у част Министара.

У четвртак позвати су на ручак у Палаату хришћански Патријарх и остали пифови религиозних општина.

У понедељак, у вече, даван је свечан ручак у Мерасим-кошку, у Палаги, дипломатском кору, који је био у свечаној униформи. На томе ручку присуствовали су осим Суверена, и Царских причеца, још и Велики Везир, Маршал Гази Осман паша и Тефик паша, министар иностр. дјела.

Овом приликом у Царском Двору засијнуо је сав неточначки сјај и величанственост. Јело је служено у златном у златноме посуђу. Све што је било на столу било је од сувога злата.

блески, да су ближи но ејевени и јужни Французи, Немци и Италијани. Словенца има око 1.500.000. Колико Бугара? У Бугарској е Румелијом има данас око 3.200.000 становника. Међу њима има око 500.000 Турака, 200.000 Грка и у Западној Бугарској око 500.000 Шонова Срба. То значи да у данашњој бугарској држави има свега правих Бугара 2.000.000. У средини јужнога Словенства живи близу 10.000.000 Срба и Хрвата; то је народ српскога језика. Интерес, животино интерес Југословена заповједно захтијева један књижевни језик за све Југословене. То је за њих то ће ег пот то бе. Тај општи југословенски књижевни језик треба да има ове особине: 1) да је највешши и најбогатији, дакле да науку и књижевност најподошеји од свих југословенских језика; — 2) да њиме говори најмногобројније племе југословенско; — 3) да то племе живи у најројстраннијим земљама југословенским; — 4) да се те земље налазе у средини Југословенства. Сви те особине има српски језик. На словенском југословенском има мјеста само за један књижевни општи језик словенски, и тај језик има бити српски, и биће. Језик овај којим ја ово пишем није био некада књижевни језик ни самим Србима. Он је најприје освојио Србе. Затим Хрвате. Остаје му још, јер јасно се види његов прогресивни побједни ход, да освоји Словенце и Бугаре. И освојиће их, али не грубом силом, већ оном чиме лијепа жена осваја срца њаша, — љепотом.

Који је најсавршенији облик те љепоте? Стих, pjesма. У pjesми љепота једнога језика достиже врхунац и постаје

Гости су дочекивани од свега дворског особља и великог броја официра и војника. Султан показивао је своју високу љубавност према својим гостима, остваривши свакога скоро с неколико љубавних ријечи.

Као дојен дипломатскога тијела Барон Каличе, аустро-угарски амбасадар, изјавио је, у име дипломатског кора, честитање Султану. Остали амбасадори и министри такође су подијели своје честитке.

За вријеме ручка свирала је музика Царске Палате. У 11 сати високи гости опростили су се од Султана и отишли.

Ко је био срећан да на овој гозби присуствује, тај никад не може заборавити необични сјај и раскош овога вечера у Царскоме Двору, који по својој јединствености спада у ред источних бајка, али не као плод пјесничке маштаније, већ као стварна јавна.

Свадба ће бити данас и младак ће становати у нарочито саграђеној Царској Палаати у Куру-чешме, на Боэфру.

(Трансеибирска железница.) Овај велики руски посао прикучује се своје крају. 1 јула 1904 огромни гвоздени пут везаће ејеверино море са јапанским морем. Идуће године возови трансеибирски ићи ће до ријеке Амуре, одатле ће бран пароброди водити цутинке, робу и спаш пошту до Чаробовке, почетка источне секције Трансеибирске. Од оне посљедње тачке возу треба 18 сати да дође у Владивостоку, тако да ће сам Лондон бити удаљен од главног пристаништа јапанског мора 17½ дана. Довршење пруге, побољшање многих не баш тако солидних дјелова, у врло кратком времену учиниће да се ово вријеме још више скрати и онда се надају да ће се сва ово вријеме сведе на 9 дана.

Нема чојека који не осјећа онај огромни утицај који ће учинити овај нови и брзи комуникациони пут са крајњим истоком.

За сам пренос писема и других штампаних ствари преко Француске и Италије плаћала је Инглеска до сад око 1.750.000 годишње, тај приход имаће од установљена поменутог пута Русија.

С друге стране узима се што неће бити претјерано да ће 90% путника увјек радије путовати 10 или 12 дана сувим него ли 28 или 38 водом а нарочито још ако цијена подвозних картама од Варшаве до Владивостока буде, као што се мисли, 480 динара на прву клаузу, пут од Лондона до Варшаве кошта 18750 динара, те ће према томе, цио пут коштаји 655 динара док пут преко Бриндица и Суеца кошта 1500 динара. Па баш и ако повећамо горњу суму са оним равним успутним трошковима који су увјек екопчани са оним уживањима која на путу тражимо ипак ће бити разлика за 218—300 динара.

1895 године 216948 путника прешли су преко суецког каиала путујући за Кину и Аустралију. Редуцирајмо овај број са 117000, који ће због политичких, војничких или других каквих разлога бити лишени могућности да се послужу руским путем, и са 18300 харџи, па ипак остаје још 80000 путника од којих ће редимо половина путовати за Индију. Ка овом броју 40000 путника додајемо још 10000 који ће морати употребити овај сувоземни пут и 10000 Јеропљана који путују на исток својим носом или зарад уживања то ће цјелокупна цифра ових путника који ће се служити првом класом износити око 60000 душа.

Овом другом превозиће се и роба али разумије се она којој сама цијена доушта

снага, несодаљива снага која осваја. Преемом тосканских pjesника, нарочито pjesмом великога Данта Алиђера, свададо је тоскански диалект остао диалект италијанске и постао општи књижевни језик Италијана. Вуковим народним српским pjesмама српски језик постао је књижевни језик Србима и Хрватима и овима посљедњима укуткао њихов немашти говор, неподобан за књижевност и науку. Али за даља освајања српскога језика народна pjesма, и ако је потребна, није довољна. За тај рат треба њему сувереније оружје — умјетни стих.

Рекох у души својој: Вуковим народним pjesмама, Даничићеву и Вукову преводу Светога Писма, том оруђују за ширење српскога језика, твоји преводи треба да буду скроман приложак. Ако српски могоше прецијетати дивну али тешку музику Дантова, Арностова и Тасова стиха, помоћи беш српскоме језику да се и даље шири, да се рашиви по свему словенском југословенском. Јер језик онај, којим се могу израпати Дантове узвишене мисли, нечувано кратко неказане уз пратљу божанствене музике, постаје класичан, и мора се ширити по свима најближим средним племењима. То је патриотска, то је главна сврха свима мојим прецијема. Срби! Ако ми у овом патриотском раду нећете помагати, а ми ми бар немојте одмагати и пакосити. Хвала Српској Књижевној Задрузи, која ми помаже.

да свој скуп а брз подвој као злато, сребро, платина, чај.

(Нова открића старине у Картагени.) Прије неколико дана прочитано је у француској академији наука писмо од Р. Делатре, који се занима недовољним у Картагени. Делатр је пронашао једну стару пуневу гробницу, издубљену у пећини, у коју се спуштао преко каменних ступеница. Та велика гробница била је веома на југу, највећи код Сидона у Финицији, која води такође поријекло још од времена старе Картагене. Унутрашњости гробнице налази се многи грчарски предмети, особито урне са двојим ушницама, подобне грчким амфорима. Осим тога налази се четири плоче. На једној је ивизији египћанински кованик, на другој полунага жена, насловена на овна и овира у двојници (цифре кавала), на трећој пак плочи парађена је оштр жезла у виду божње; четврта плоча је јако општења. Поред тога налази се у гробници бијелица јаја по свој прилици од неких великих пернатих животиња, ограда, амајлије и разне плочице са натписима. На једној масивној плочи написана су имена божња Астарте и Таии. Делатр тврди, да су Картагени јеврејскога поријекла, судећи по свима траговима тих заоставштина. У Финицији и Палестини Јевреји су носили различита имена. Грци су их звали Финицијанима, римљани пак Финицијанима, персијани пак Финицијанима, а Картагеницима, по имену града Картагени. Делатр је тек у почетку свога проучавања. Доцније саопштиће он француској академији наука све, што је нашао и проучио о старој Картагени.

Телеграми Бечког „Нор. Бира“.

БИОГРАД, 28 марта. — Либерална странка под предједиништвом Ристића одлучила да учествује у изборима за народну скупштину.

ПРИЗ, 28 марта. — Ратни савјет пошто ослободи Естерхазија, на свом поновном скупу ријешил да се поново подигне оптужба противу Зола, и према захтјеву Мишистра војног усвојило је да се Зола тузи канцелару ордена почасне легије, да би избрисио Зола из списа кавалера тога реда.

ВАШИНГТОН, 28 марта. — По налогу своје владе Ле оставља Хавају у суботу.

КИИИ, 28 марта. — Ненадна смрт обуче у црно руво варош Киин, јер нам угроби великога родолуба, ријеткога поштењака, доктора Ловра Монти, за којим треба да плаче све Славенство, јер је он једнако све љубио.

ПРИЗ, 29 марта. — Протрес Золин обновиће се 11 маја у Версаљу. — Тану јављају из Рима да да ће Пала поново покушати да склопи Шпанију да што више може попусти односно Кубе.

МАДРИД, 29 марта. — По предлогу Посланника Гудона министарски савјет одлучно је да учини примирје са побуњеницима на Куби. Званичним нотом опуномоћен је Ђенерал Бланки да објави примирје.

МАДРИД, 30 марта. — Заузимањем посланика министарски је савјет одобрио примирје ради вођења преговора за мир.

НИЦЕ, 30 марта. — Белгијски краљ посетито је Фор.

ХАВАНА, 30 марта. — Ле је отпутовао.

БУДИМПЕШТА, 31 марта. — 50-огодишњицу Закона (од 1848) прославља сва Маџарска. Депутати оба дома поднијели су Цару адресу признања. У вече је била велика свечаност; баклада је пала улицама, а Цар се показао на балкону одушевљено поздрављен ускарцима.

ЊУЈОРК, 31 марта. — Хералд дознаје да ће Максимоганец у име владе одбити понуду примирја ако Шпанија не буде готова оставити Кубу.

ХАВАНА, 1 априла. — Новине објавише јуче да је заузимањем Пале и велесила влада Шпанска наредила да се прекину непријатељства на Куби.

ЛОЦДОН, 1 априла. — Како „Рајтеру“ јављају из Вашингтона: посредницима за мир сенат ће се

најаснити за слободу и независност Кубе. Влада сједињених држава тражи да Шпанија одмах повуче војску своју с тога острва. Председник је опуномоћен да сву силу држава сједињених употребити за извршење горње одлуке.

ЦАРИГРАД, 1 априла. — Одговор је велесила на окружницу турску односно Куба: Аустро-Угарска биће у том питању сагласна с осталим силама; Италија такође; Инглеска не пристаје да подајник турски буде Гуверниер; одговори осталих сила непознати су још.

ВАШИНГТОН, 1 априла. — Мишљења у сенату односно кубанског питања нијесу једнака, но подијелена: на мишљење *аглани*, по по коме се одлучно захтијева да се Шпанија одмах одрече права и управе на Куби; и *лигитим*, која уз то захтијева прогласити Кубу републиком, коју би сједињене државе дужне биле свом снагом на сушу и на мору подржавати и штитити. Консервативци у сенату савјетјују да се не нагла с одлуком.

МАДРИД, 2 априла. — Посланица Маккилеја учинила је рђав упечаток. Службени кругови сматрају страно мишљење унутрашње послове земље противно међународном праву. Веле: Шпанија чини све могуће уступке, и акција Шпаније управљаће се према акцији сјед. држава.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом оснивања наше читаонице извољели су приложити иста: г. протођакон Ф. Радчевић — икону св. Саве и једну дивну стаклену мастионицу; друштво „Цетињска Читаоница“ и „Горски Вијенац“ г. Др. А. Томановић, г. Радоје Рогановић државни благорини, г. капеланик Вилер, г. проф. Лазар Петровић и г. поручик Јаков Пендонић — по неколико одабраних анекта; г-ђа Јована В. Мартиновић и г-ђа Милица М. Мартиновић фиор. 6., а г-ђа Анастасија М. Мартиновић двије завјесе на прозорима читаонице.

На овако лијепајем придошћу као и на племенитијем одзивима изјављује се од стране цијелог друштва племенитијем прилагодинама патристија благодарност.

Управа Читаонице „Мартиновић“.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Са тужим срцем јављам свијема мојијем сродницима и пријатељима, да се је мој отац непрекаљени отац

ПОП САВО ШТЕПЧЕВИЋ

у вјечност пресекао, 19 марта ове год., у 86-ој години свог живота, а послије 66 година свога службовања.

Приликом овога мога великога губитка, сматрам за моју највећу дужност, свијем путем изјавити најтоплију благодарност: прво Његовом Високосвештенству господину Митрополиту Митрофану, који је изволио поделити новчану помоћ од 20 фиор. за издржавање у његовој болјијести; г. протођереју Раду Хајдуковићу, пону Ј. Гвозденовићу, пону Машану Поповићу, пону Н. Бошковићу, пону Мишу Вучковићу, пону Л. Вукосавићу, пону Н. Јовановићу, пону С. Вукосавићу и пону Ј. Јовачевићу.

Г. г. учитељима школе брчвске и подгорске, који са ученицима увеличали овај тужни спровод. Г. учитељу Марку Вујакићу за надробен говор, у коме је укрлатко али језровито истакао заслуге покојника.

По посеб благодарим г. г. капетанима Ниу и Стеву Кнежевићима са Грађанима, г. командиру П. М. Вукановићу и г. капетану Мишу Вукановићу са Подгорцима, и свијема мојијем пријатељима ријечке и црмичке пахије који ми били лични присутници ове моје дубоке жалости, поново им до гроба благодаран остајем.

Подгор, 28 марта 1898.

Ожалошћени син
Лука Попов Штепчевић.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Свијма пријатељима и познаницима, који нам лично, писмено и телеграфично изражали своја саучешћа у жалости, за нашу отац незаборавном, драгом сугрутом, односно мајком:

ЈОВАНУ ВУЧИМОВИЋ, рођеном Бановић

изричемо нашу највећу захвалност.

Особито нека је хвала Његовом Високосвештенству г. Митрополиту Митрофану, који се је особито за нас старао, кроз цијело нежно боловање, и пружио нам Његову велику помоћ.

Такође нека је хвала Његовом Високосвештенству г. Митрополиту Хајн-Сави, на Његовом писаном учешћу и сажаљену.

Велика хвала управитељу приморске пахије г. Марку Петровићу, на његовом топлим саучешћу, као и његовој Госпођи која је лично извољела увеличати наш спровод својим присуством, као и извјестити се у болјијести драге нам покојнице.

Него нека је хвала: г. сардару Саву Пламеницу, на личног саучешћу. Хвала браћи католицима: г. г. кап. А. Замбети, кап. Ф. Ђокићу и Томи Михајловићу, трг.

Срдачна хвала г. пону Јовану Вујаковићу, на његовом онако дивном опијелу. Хвала г. г. учитељима: Ђурићу и Јовановићу, који са својим ђацима извољеше спроводити и опијелу присуствовати.

Особито пак хвала: г. д-ру Петковићу са госпођом, који је све своје силе залагао, да нам милу покојницу од неумитне смрти отрине. Хвала: г. д-ру Пери и са стране г. г. докторима са Аустро-Угарских околишта, који се такође трудиле да нам помогну покојници — неваљених болјијести. Хвала г. Алексу Поповићу из Скадра, Хвала: г. г. ком. Мишу Ђурашковићу, кап. Крстину Војводићу, кап. Филипу Ђурашковићу, чајну окруж. суда Марку Драговићу, Луки Ђуровићу и шефу поште-теле. Стеву Јовановићу.

Незаборављена и вјечна хвала цијелом грађанству вароши Улциња, који у тепају болјијести покојницу нешто ишељавашу, као и многобројном посјећом и пристојем са запаљеним свијетлама до вјечне куће недргање, те тако нашу туђу за много ублажише, и на вјечну хвалу обавезаше, коју им овим путем и изричемо.

У. шив, 20/III 1898

Ожалошћена породица:
Супруга: Поп Ђуро; синови: Перо и Никола — и швер Јоше Вучковићи.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти нашег драгог синчиња односно брата, упука и синовица

ПЕТРА.

Изјављујем свијем путем најтоплију благодарност нашим пријатељима из мјеста и са стране са Цетиња, Данилов-града, Никшића, Андријевице и Коларина, који нам лично или бржејавно похиташе изјавити своја топли саучешћа и тим нам пружише утјехе нашим ожалошћеним срцима.

Парочито благодаримо овдашњем поштованом становништву и властима, који у великом броју присуствоваху тужном спроводу.

Нека је хвала мом колеги г. д-ру И. Ковачевићу, који се за пријеме мог, по дужности осуетва, отишнски заузимао, да спасе малог болесника од неумитне смрти.
Подгорца, 30 марта 1898 г.

Ожалошћени:

Родитељи: др. Митар и Јелена Радловићи брат: Ђорђе; швер: Иво; баба: Новка; стричеви: Васо, Марко, Благота, Рако, и остала родбина.

Свијма нашим пријатељима, родбини и познаницима јављамо да је наш добри сугруг, отац, брат, шверкар и ђевер:

ЈАКОВ БЕРОВИЋ трговац.

после дужег боловања снабдвен еветом тајном превинуо данас у 9 сати прије подне у 72 години свога живота.

Тијело покојниково опијаће се сјутра у 2 сати по подне у цркви св. Александра Невског, а затим одијече се и саранати у фамилијарној гробници при храму св. Николе на Кабини (Бојане).
Скадар, 14 Марта 1898

Ожалошћени:

супруга: Савта; синови: Никола, Михајло и Јован, швери: Ружа, Мара Черенковић, брат: Арсеније, шваци: Јаница и Неде, и остала родбина.

(3-3)

Возна пошта полази сваки дан од Цетиња за Котор у подне — осим: сриједи кога дана полази у 8 сати у јутро и стиже у Котор у 2 сати по подне, има везе са брзозовним паробродом Унгар.-Хрв. Друштва који полази исти дан у 3 сати по подне из Котора за Ријеку (Фјуме) и осим петка ког дана полази у 10 сати прије подне и стиже у Котор у 4 сати по подне, има везе са брзозовним паробродом Лојидовог Друштва, који полази исти дан у 6 сати по подне из Котора за Трет.

Из *Котора* за Цетиње возна пошта полази сваког дана у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из *Цетиња* за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне и стиже у Подгорицу у 6 сати по подне.

Из *Подгорице* за Цетиње полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже на Цетиње у 11 сати прије подне.

Из *Подгорице* за Никшиће полази сваки дан у 5 сати у јутро и стиже у Никшиће у 11 сати пр. под.

Из *Никшића* за Подгорицу полази сваки дан у 12 сати на подне, стиже у Подгорицу 6 сати по подне.

Цетиње, 12 септембра 1897.

Управа
Књ. Цр. Пошта и Телеграфа.

О Б Ј А В А.

Лицитација руја Ријечке и Црмичке Пахије биће на 25. Априла ове 1898 год. За то се чини на знање свакоме ономе ко би желио купити речени руј, да се пријави на речени дан на Ријеку Црнојевића где ће се тај дан руј потписати на 4 уре посље подне, ономе ко највицу цијену понуди. Купац који би купио речени руј треба да дадне 200 наполеона кауције било у новцу или у понокретном имању, и преко овога треба да дадне онај ко купи руј фиор. 150 за тронак општинарима Ријечке и Црмичке Пахије.

Ријека Црнојевића, 19. Марта 1898.

Продаваоци руја:

Кап. Илија Лончић
Кап. Нико Ђузовац
Нешко Ј. Ђуровић.

(2-2)

П А З Н А Њ Е.

Част ми је јавити да у Улцињу — на пристап — отварам гостионицу

„БОЈАНА“

са довољним бројем пространих и чистих соба — снабдјевених намјештајем. Добра јела и пића даваћу по најумјеренијој цијени са брзом и добром послугом.

Препоручујем се путницима из унутрашњости и са стране за што вицу посјету.

У. шив, 2 априла 1898.

С поштовањем
Хутовић.

(1-2)

ПРОДАЈЕ СЕ.

Прво: једна ново-саграђена кућа на Цетињу, у средину вароши, савијем удобна за живљење, или радњу.

Друго: једно насеље близу Никшића.

Ко би желио купити било кућу, било насеље, нек ми се пријави.

(3-3) Бајо Гардашевић.

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА.

„Подришаницу.“ Ваш допис о Читаоници и Цјев. друштву тач. не можемо штампати, јер нема довољно обилног и углађеног тона, који у објективном претресу једног питања путем штампане мора бити прва и најглавнија собина сваког дописа.